

ПИЛИПЕНКО Наталія,
*викладач кафедри іноземних мов
Навчально-наукового центру
іноземних мов, Національний
Університет Оборони України*

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СЛУХАЧІВ ВВНЗ В УМОВАХ ВІЙНИ

Освітня система постійно змінюється та розвивається разом із трансформаціями у суспільстві, інтегруючи економічні, технологічні та політичні інновації. Адже, мета освітнього процесу полягає у розвитку та підготовці компетентних фахівців, конкурентоздатних на національному та міжнародному рівні. Створення ефективної моделі освіти України, здатної адекватно реагувати на глобалізаційні виклики часу, потребує відповідних змін як в організації національної вищої системи, так і в змісті, формах і методах навчального процесу [1; с.167].

Застосування сучасних інформаційних технологій на заняттях іноземної мови є надзвичайно актуальним для

військових, проте водночас створює певні виклики як для викладачів так і слухачів, особливо в умовах постійних ворожих атак. Але все це можливе за рахунок мережі інтернет. Інтернет є невичерпним джерелом як для викладачів, допомагаючи у підготовці занять, введенні нової лексики на будь-яку тему та впровадженні різноманітних видів мовленнєвої діяльності, так і для слухачів для виконання завдань та відпрацювання навичок мовленнєвої діяльності. Інтернет та сучасні технологічні досягнення відкривають можливості для слухачів легко взаємодіяти з іншими учасниками навчального процесу, що сприяє оволодінню мовою, розвитку комунікативної компетенції та підвищенню мотивації. Завдяки появі соціальних мереж, потокового відео, блогів, подкастів та освітніх інтерактивних платформ, сучасні технології стали революційним інструментом, який знаходиться в центрі освітніх інновацій. [2].

У сучасному суспільстві активно використовуються різноманітні новітні інформаційні технології штучного інтелекту (ШІ), зокрема і чат GPT, який стає невід'ємною

частиною нашого життя.

Чат GPT – це сучасний інструмент, який можна ефективно використовувати для спілкування, навчання та розв’язання різноманітних завдань завдяки своїй адаптивності та широким можливостям. Чат GPT базується на штучному інтелекті, який аналізує та генерує тексти, максимально наближені до природного спілкування і охоплює широкий спектр тем. Чат GPT здатен враховувати контекст розмови, адаптуючи свої відповіді до потреб користувача.

Однією з **ключових переваг** застосування GPT у навчанні іноземної мови слухачів ВВНЗ є його здатність забезпечувати інтерактивне спілкування з користувачами. ШІ, побудований на основі GPT, здатен ініціювати діалог, уточнювати, яку мову користувач бажає вивчати, і адаптувати завдання відповідно до індивідуальних потреб. ШІ може пропонувати різноманітні навчальні завдання, такі як переклад, заповнення пропусків у реченнях або створення діалогів. Він виконує *функцію інтерактивного викладача*, який надає миттєві відповіді на запити користувача, пов’язані зі значеннями слів, граматичними

конструкціями чи фразами. Крім того, GPT здатний генерувати текстові зразки, включаючи розмовні вирази та ідіоматичні звороти, що сприяє ефективному оволодінню мовою в її природному контексті. І саме головне певний психологічний бар'єр, невпевненість у своїх силах та знаннях чи відсутність контакту з викладачем може бути нівельовані у навчальному процесі. Чат GPT особливо корисний для слухачів, які менш впевнені в собі і не завжди активні в аудиторії. Багатьом слухачам зручніше спілкуватися онлайн або за допомогою текстових повідомлень, ніж публічно, і чат GPT дає таким слухачам можливість спілкуватися без страху і нервування [3].

Однією з найбільших проблем, з якою стикаються викладачі, є активація слухачів та *підтримка їх мотивації*, а чат GPT допомагає вирішити цю проблему, дозволяючи слухачам співпрацювати з ШІ в зручному для них режимі і ритмі. Слухачі можуть отримати від чат-боту пояснення незрозумілих для них питань чи тем у більш спрощеному вигляді або отримати якусь додаткову інформацію з теми, що вивчається. Це сприяє розвитку критичного мислення, активному навчанню та

кращому запам'ятовуванню інформації.

Основними властивостями та іншими перевагами чату GPT у навчанні іноземної мови слухачів ВНЗ є: *швидкість*: миттєво обробляє запити та надає відповіді в реальному часі; *універсальність*: підтримує різноманітні мови, стилі спілкування та формати запитів; *гнучкість*: використовується для різних завдань: від навчання та перекладу до вирішення професійних задач; *інтерактивність*: взаємодіє з користувачем у діалоговій формі, уточнює деталі та змінює відповіді відповідно до нових даних; *етичність*: враховує морально-етичні аспекти під час надання відповідей, прагне уникати дезінформації та упередженості; *доступність* у будь-який час і місці, чат GPT працює в режимі онлайн, що дозволяє слухачам навчатися навіть у складних умовах війни, зокрема під час переміщень чи перебування в укриттях; *індивідуалізація навчання*: GPT може адаптувати матеріал відповідно до рівня знань слухача, його темпів навчання та індивідуальних потреб; *розвиток комунікативних навичок*: GPT імітує природне спілкування, дозволяючи слухачам практикувати розмовну

мову, використовувати військову лексику чи формулювати офіційні звернення як усно (доповідь, діалог, презентація) так і письмово (звіт, емейл, рапорт); *швидкий доступ до інформації*: миттєві відповіді на запити щодо граматики, словникового запасу, вимови чи культурних аспектів вивчення мови; *військова специфіка*: GPT можна налаштувати для опрацювання військової термінології та специфічних мовних завдань, що є критично важливим для слухачів ВВНЗ.

Серед **недоліків** слід зазначити: *обмеженість у специфічних контекстах*: модель може не завжди коректно розпізнавати вузькоспеціалізовану військову термінологію, особливо, якщо терміни не часто зустрічаються у загальних текстах; *відсутність емоційного зв'язку*: GPT не здатен замінити живого викладача; *можливість помилок*: генеровані відповіді можуть містити помилки або бути неповними, що може спричинити неправильне засвоєння матеріалу; *відсутність контролю успішності*: GPT не має інструментів для систематичного оцінювання знань слухачів або відстеження їхнього прогресу; *залежність від технічних умов*: для роботи з

GPT потрібен стабільний доступ до Інтернету, та електромережі, які можуть бути обмежені у зоні бойових дій; *психологічне навантаження*: умови війни можуть створювати додатковий стрес для слухачів, і спілкування з чат-ботом може здаватися недостатньо "людяним" у порівнянні з підтримкою викладача; *ризик безпеки*: під час використання технології можуть виникати ризики збереження конфіденційності даних, особливо якщо мова йде про військові теми чи секретну інформацію; *неспроможність до критичного мислення і творчості*.

Обгрунтовуючи деякі з переваг і недоліків чату GPT, потрібно усвідомлювати, що чат GPT є значним прогресом у сфері штучного інтелекту який може генерувати достовірні відповіді на поставлені йому запитання, проте у нього немає обізнаності, емпатії чи здатності приймати важливі рішення.

Список використаних джерел:

1. Пологовська Ю. Ю. Інноваційні технології як засіб формування профорієнтаційної компетентності у майбутніх вчителів географії. Педагогічні науки. 2008. №141. С. 166-167.
2. Дроздович Н.Ю. Використання соціальних мереж для

вивчення англійської мови технічного спрямування/Н.Ю.Дроздович//Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції “Сучасні підходи та інноваційні тенденції у викладанні іноземних мов”, 13-14 березня 2014. – м. Київ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://interconf.fl.kpi.ua/node/1258>>.

3. Gatto J. How To Use ChatGPT for Language Learning. LinkedIn. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/how-use-chatgpt-language-learning-joe-gatto> (date of access: 19.02.2024).